

2186

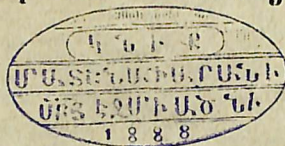

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ

ՏԵՂԵԿԱԳԻՐ

ՀԱՅ ԿԱՐՄԻՐ ԽԱՉԻ ԿԵՂՐ. ՎԱՐՉՈՒԹԵԱՆ

1915 Օգոստոս — 1917 զվեռջ Մարտ

Գ. Ա. Հ. Ի. Է.

Տպարան ՍՈՎԵՏԻՆԻ ԵՎ ԸՆԿ.

1917

13430

2186

1330
13430

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ

ՏԵՂԵԿԱԳԻՐ

ՀԱՅ ԿԱՐՄԻՐ ԽԱՉԻ ԿԵՂՐ. ՎԱՐՉՈՒԹԵԱՆ

1915 Օգոստոս — 1917 ցվերջ Մարտ

Գ. Ա. Հ. Բ. Է.

Տպարան ՍՈՎԵՏ ԵՒ ԸՆԴ.

1917

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՏԵՂԵԿԱԳԻՐ

ՀԱՅ ԿԱՐՄԻ ԽԱՉԻ ԿԵԴՐՈՆԱԿԱՆ ՎԱՐՉՈՒԹԵԱՆ

1915 ՕԴՈՍՈՍ — 1917 ՅՎԵՐՋ ՄԱՐՏ

Ներածութիւն

Մեր անդրանիկ Տեղեկագրով — 1915 Օգոստոս—1916 Փետրվար — Հ. Կ. Խաչի գոյաւուծեան, իր վեցամսեայ կիսաշրջանի գործունէութեան, ինչպէս և Եզիպտահայ Կ. Խաչերու միացման մասին արդէն պէտք եղած տեղեկութիւնները լիովին տրուած ըլլալով, հարկ չենք տեսներ անգամ մը եւս անդրադառնալ անոնց վրայ: Որով ներկայ Տեղեկագիրը, բացի հաշուաւան մասէն, չարունակութիւնը պիտի ըլլայ նախորդին Պէտք է ըսել որ, թէեւ վաղուց պատրաստուած էր ան, բայց անցեալ տարուայ ձմեռնամուտէն ի վեր ազդային կեանքին մէջ մէկ օրէն միւսը տեղի ունեցած իրերայաջորդ յեղաշրջումները պարտադրեցին մեզ անոր պարունակութեան մասին եւս փոփոխութիւններ և կրճատումներ կատարել:

Ինչպէս նաեւ, Եզիպտահայ Կ. Խաչերու միացումը որ անցեալ տարի տեղի ունեցաւ, ներկայ Տեղեկագիրը իբրեւ միացեալ Կ. Խաչերու Ընդհանուր Տեղեկագիր, պէտք էր որ իր մէջ ամփոփէր նաեւ քոյր հաստատութիւններու համարատուութիւնը, որով և յակամայս յետաձգել պարտաւորեցանք հրատարակութիւնը:

Ն. Կ. ԽԱԶԻ ԱՐԴԻ ԿԱԶՄԸ

Ինչպէս ցուցադրուած է մեր նախորդ Տեղեկագրով, Վարիչ Մարմնոյ կազմը հետզհետէ կարգ մը փոփոխութիւններ կրած է, և ներկայիս ուսացած է հետեւեալ ձևով. —

ԿԱԴՐՈՒՄԱՆ, ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

ԴԵՐ. ԹՈՐԴՈՄ ԵՊ. ԳՈՒՇԱԿԵԱՆ, Նախագահ		
ՎԵՐ. Հ. ԽԱՆԴԱՄՈՒՐ, Փոխ-Նախագահ		
ՏԻՍՐ Ա. ՖԷՐՄԱՆԵԱՆ, Ա. Ասեմապետ (պժմ հրաժարւած)		
» Ա. ՆԵՏՈՒՐԵԱՆ, Բ. Ասեմապետ		
» Ղ. ԲՈԼԱՏ, Ա. Ասեմապետ		
» Ե. ԲԱՇԱԼԵԱՆ, Բ. Ասեմապետ		
» Թ. ՖԻՇԷՆԿՃԵԱՆ, Գանձապետ		
» Կ. ԳԱՆԱՐԵԱՆ, Խորհրդական Անգամ		
» Գ. ՄԻՀԱՆՕՅ	»	»
» Մ. ԱԺՏԷՐԵԱՆ	»	»
ՏՕՔԹ. ՏԷՐ-ՄԱՐԴԱՐԵԱՆ	»	»
» Ս. ԺԱՄԿՈԶԵԱՆ	»	»
» Յ. ՇԻՐԻՆԵԱՆ	»	»
» Մ. ՇԱՄԼԵԱՆ	»	»

ՏԻՒՆԱՆՑ ԹԱՆՉՆԱԽՈՒՐ

ՏԻԿԻՆ ԱՆՆԱ ՆԵԿԻՊ ՓԱՇԱ ՂԱԼԻ, Նախագահունի		
» Մ. ՆԵՏՈՒՐԵԱՆ, Ասեմապետունի		
» Զ. ՖԷՐՄԱՆԵԱՆ, Ասեմապետունի		
» Ա. Ղ. ԲՈԼԱՏ, Գանձապետունի		
» Ա. ՏԷՄԻՐՃԵԱՆ, Խորհրդական Անգամունի		
» Զ. ՄԻՀԱՆՕՅ	»	»
» Վ. ՇԱՄԼԵԱՆ	»	»
ՕՐ. Ի. ՕԴՈՍՏԻՆՈՍԵԱՆ	»	»

ՏԵՂԵԿԱԳԻՐ

ԱՂԵՔԱՆԴՐԻՈՅ ՀԱՅՈՒՆԵԱՑ ԿԱՐՄԻՐ ԽԱԶԻ

Գոյառութիւն Աղեքանդրիոյ Հայունեաց Կարմիր Խաչը կազմուեցաւ 1915 Փետրվար 11-ին, տեղւոյ Ս. Պողոս-Պետրոս եկեղեցւոյ մէջ, Վարդանանց առնին ի պատիւ սարքուած հանդէսին առթիւ, ուր վեր. Բ. Ս. Ճէճիգեան սրտառուչ կոչով մը հրաւէր կարգաց Հայ Կանանց՝ Կարմիր Խաչի մասնախումբ մը կազմել, Հայրենիքի ազատութեան համար կռուող Հայ քաջարի զինուորին օգնութեան փութալու նպատակով:

Նոյն իրիկունն իսկ, Առաջնորդարանի սրահին մէջ, վեր. Բ. Ս. Ճէճիգեանի հրաւերով և նախագահութեամբ Առաջ. Փոխ. Տէր Հօր, Խառն ժողով մը գումարուեցաւ, ուր ներկայ էին 26 հայուն հիներ և ազգայիններ: Սոյն ժողովին մէջ որոշուեցաւ խնդրագրով մը զիմել տեղւոյ Պատ. Քաղաքական Ժողովին, որպէս զի հարկ եղած ձեռնադրութիւնն ընծայէ կազմութեանը համար Հայ Կարմիր Խաչին Նկատի ունենալով խնդրին ստիպողական հանգամանքն ու կարեւորութիւնը, ներկաներէն ընտրուած պատուիրակութիւն մը նոյն զիշերն իսկ զիմում կատարեց Քաղաքական Ժողովին մօտ և պարզեց իր նպատակը:

Քաղաքական Ժողովը ջերմ ընդունելութեամբ մը սոյն լուրջ և հայրենասնուէր առաջարկին պատասխանեց, և անմիջական կերպով հետեւանք տուաւ գործին, Առաջնորդ Ս. Հօր ընդունելութեան և սիրայօժար հաւանութեան ենթարկելով զայն:

Պատուիրակութիւնը, որ հիմնադրին իսկ եղաւ Հայունեաց Կ. Խաչին, իր առաջին նիստը գումարեց Առաջնորդարանի մէջ, 1915 Մարտ 8-ին, նախագահութեամբ Առաջ. Փոխ. Տէր Հօր և աստեալ

պետութեամբ Վեր. Բ. Ս. Ճէճիզեանի, ուր արուեստան հետեւեալ որոշումները. —

Թէ՛ առաջադրեալ կազմակերպութիւնը պիտի կոչուի « Ազեմ-սանգըիոյ Հայունեաց Կարմիր Խաչ », —

Թէ՛ նպատակ պիտի ունենայ հանդէսներ, թատերական ներկայացումներ և վիճակահանութիւններ սարքելով նպատակ հաւաքել և հասոյթը յատկացնել Հայ Անձնութեան Հերոսութեան և Հայ Տառապանքին, —

Թէ՛ հանդանակուած գումարները պիտի զբոսնին ուղղակի Վեհափառ Կաթողիկոսին: —

Որոշուեցաւ նաեւ՝

Խնդրել Բաղաքական Ժողովէն որ պաշտօնական հրաւերով մը դիմում կատարելով հետեւեալ հայունեաց մօտ, անոնց թանկագին աջակցութիւնն ապահովէ սոյն ազգօգուտ ձեռնարկին. —

Տիկնայք՝ Զ. Գալփահան Խան, Մ. Խիֆէկեան, Ա. Մկրտիչեան, Հ. Մէրամէթճեան, Զ. Արապեան, Օրիորդք՝ Զ. Աղնաւորեան, Ա. Կիւրճեան, Ս. Յովակիմեան:

Առաջ. Փոխ. Տէր Հօր կողմէ վերոյիշեալ հայունները նիստի հրաւիրուեցան 1915 Մարտ 19-ին, կէս օրէ վերջ ժամը 3-ին, Առաջ-նորդարանի սրահին մէջ:

Վարչական Ժողովի Հայունեաց Կարմիր Խաչը՝ ի ներկայութեան բնօրէն հրաւիրեալ անդամուններուն՝ Վարչական Ժողովոյ ընտրութեան ձեռնարկեց, որու արդիւնքը եղաւ հետեւեալը. —

Տիկին Զ. Գալփահան Խան (Ասեմապետուհի), Տիկ. Զ. Արապեան (Ասեմապետուհի), Տիկ. Հ. Մէրամէթճեան (Գանձապետուհի):

Գործունեութիւն Հայունեաց Կարմիր Խաչը Ազգային իշխանութեան բարեհաճ կարգադրութեամբը իր արամադրութեան տակ ունեցաւ Առաջնորդարանի շէնքերէն մին, ուր թէ՛ իր պարբերական նիստերը գումարեց և թէ՛ առօրեայ աշխատութիւններն ու նուիրահաւաքումները կատարեց: Առանց խորութեան բոլոր անդամուններն ալ խղճմտօրէն նուիրուեցան

իրենց գործին, և շարժը երեք օր (Բչ., Եչ. և Շբ.) զբաղեցան ձեռնարկով և պատրաստեցին զգեստեղէն, ձեռնակեղէն ու վիրակապեր:

Վերոյիշեալ կազմը շարունակեց իր պաշտօնը մինչև 1915 Յուլիս ամսոյ կէսը. բայց շատ չանցած, Տիկին Ասեմապետուհին և անդամուններու մեծամասնութեան հրաժարման հետեւանօք, լուծեալ նկատուեցաւ:

Մինչև վերոյիշեալ թուականը պատրաստուած էին 1236 կտոր զանազան ներքնագիտաներ, որոնք հայթայթուած էին սինէմայի հասոյթներէ գոյացած գումարներով կամ ուղղակի նուէրներով, որոնց մանրամասնութիւնը տեղի անձկութեան պատճառաւ չպիտի կրնանք հոս գետեղել, բայց Տեղեկագրիս Ելեմտական Հաշուեցուցակին մէջ արդէն տեղեկութիւններ տրուած են այս մասին:

Բ. Կազմ

Բաղաքական Ժողովը նկատելով որ Հայունեաց Կարմիր Խաչի ստաջին կազմին ան-

դամուններուն մեծամասնութիւնը ինքնաբերաբար հրաժարած է, 1915 Սեպտեմբեր 9-ին նոր ընտրութեան ձեռնարկեց և հրաւիրեց հետեւեալ հայունները իբրեւ Բ. Կազմ Հայունեաց Կարմիր Խաչի. —

Տիկին Գ. Կամսարական (Ասեմապետուհի), Տիկ. Հ. Մէֆէրեան (Ասեմապետուհի), Տիկ. Զ. Արապեան (Մքեւապետուհի), Տիկ. Մ. Խիֆէկեան (Գանձապետուհի), Տիկ. Զ. Տամատեան, Տիկ. Խ. Աղնաւորեան, Տիկ. Զ. Թիւրապեան, Տիկ. Գ. Խիֆէքճեան, Օր. Ա. Կիւրճեան, Օր. Մ. Շահինեան (Խորհրդական Անդամուններ):

Առաւումներ

Հայունեաց Կարմիր Խաչի երկրորդ անգամ

ի Բօր-Սայիս

կազմուելէն անմիջապէս յետոյ անակնկալ

կերպով Բօր-Սայիտ ժամանած էր Սուէտա-

հայ գաղթականութիւնը, որով գործունէութեան նոր շրջան մը բացուած էր նորակազմ մարմնոյն առջեւ: Երկրորդ կազմի օրով պատրաստուեցան 1743 կտոր մեծ ու փոքր զգեստեղէններ, ձեռնակեղէններ և բուրդէ վզակապներ, 516 սաւան, 88 վերմակի երես, 516 վերմակ և 100 բարձ 500 վերմակ ալ Զակազիկէն՝ Կամսարական Տան միջոցաւ ստացուած է: Առատածեռն ազգայիններէ և բարեխն օտարներէ ստացուած զանազան իրեղէն նուէրներ, — քիչ գործածուած զգեստներ, կօշիկ, գուլպայ, օճառ, թէյ, թաշկինակ, խոհանոցի առարկաներ, բրինձ, չաքար, մոմ, սանտր,

սիկառ, զրենական պիտոյքներ, անկողնի ծածկոցներ և այլն, —
 քաղաքի զրկուած են Բօր-Սայիտի մերազնեայ տպատանեալներուն:

Առաքումներ 1916 Մարտ 22-ին Ազեքսանդրիոյ Հա-
 ւմենայն Հայոց Կաթմիր իր իրաւը՝ ձեռամբ Ռուսական
 Կաթմիրիկոսին Հիւպատոս Պ. Բէթրօֆի, Սմինայն Հայոց
 Կաթմիրիկոսին զրկեց 3 սնտուկ զգեստեղէն,
 յատկացուելու համար Հայկական Ռազմապաշտին վրայ հերոսաբար
 կռուող մեր քաջարի եղբայրներուն:

Հրաժարականներ Հայունեայ Կաթմիր իր իրաւը կազմու-
 թենէն շուրջ 5 ամիս վերջ զանազան պատ-
 ճառներով յաջորդաբար հրաժարեցան Տիկին Գ. Կամարական, Տիկ-
 Հ. Սէֆէրեան, Տիկ. Գ. Իփէքճեան, Տիկ. Զ. Թիւրապեան, Տիկ-
 Հ. Ազնաւորեան, ուրիշ անմիջապէս վերջ տանապաշտութեան պաշ-
 տօնը ստանձնեց Օր. Ա. Կիւրճեան:

Դաւաճանողներ Գահիրէի Հայ Կաթմիր իր իրաւը Տիկնանց
 Յանձնախումբի պատուակալ նախագահուհի
 Տիկին Աննա Նէկիպ Փաշա Պուլթրոս Դալիի առաջարկութեամբ՝ Տիկ.
 Ռօզ Ռէիզեան Պէյ բարեհաճութեամբ ընդունած ըլլալով Հայունեայ
 Կաթմիր իր իրաւը առնապետութիւնը 1916 Յուլիս ամսոյ մէջ, անմի-
 ջապէս ձեռնարկուեցաւ Դաւաճանողէսի մը կազմակերպութեան, որ,
 ինչպէս ծանօթ է, այնքան փայլուն և յաջող անցաւ, չորսիւս վի-
 րոյիչեալ տիկնանց անխոնջ ջանքերուն:

Ի դիմաց Աղեքա. Հայունեայ Կ. Խաչի Վարչութեան

ԳԱՆՁԱՊԵՏՈՒՀԻ

Բ. ԱՏԵՆԱՊԵՏՈՒՀԻ

Մ. Ի Փ է Կ Ե Ա Ն

Զ. ԱՐԱՊԵԱՆ

ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻՈՅ ՀԱՅՈՒՀԵԱՅ ԿԱԹՄԻՐ ԽԱՉԻ

ԱՐԴԻ ԿԱԶՄԸ

...

ՏԻԿԻՆ Ռ. ՌԷԻԶԵԱՆ ՊԵՅ (Ա. ԱՏԵՆԱՊԵՏՈՒՀԻ)

» Զ. ԱՐԱՊԵԱՆ (Բ. ԱՏԵՆԱՊԵՏՈՒՀԻ)

ՕՐԻՈՐԴ Ա. ԿԻՐՃԵԱՆ (ԱՏԵՆԱՊԵՏՈՒՀԻ)

ՏԻԿԻՆ Մ. ԻՓԷԿԵԱՆ (ԳԱՆՁԱՊԵՏՈՒՀԻ)

» Զ. ՏԱՄԱՏԵԱՆ (ԽՈՐՀՐԴԱԿԱՆ ԱՆՊԱՄՈՒՀԻ)

ՕՐԻՈՐԴ Մ. ՇԱՀԻՆԵԱՆ

»

»

Հ. Կ. ԽԱՉԻ ԱՆԴՐԱՆԻԿ ՊԱՏՊԱՄԱՒՈՐԱԿԱՆ ԸՆԴՀ. ԺՈՂՈՎՐ

Նախորդ տարուայ 1916 Յունվար 30-ի Եզիպտահայ Կարմիր իրաչեւութեան խորհրդաժողովի որոշման համաձայն, Հ. Կարմիր իրաչի անդրանիկ Պատգամաւորական Ընդհ. Ժողովը տեղի ունեցաւ 1916 Մարտ 5-ին՝ Պուլազի Ազգ. Վարժարանին մէջ, հախազահոլթեամբ Գեր. Թորգոմ Եպ. Գուշակեանի և ի ներկայութեան Դահլիշի, Ազեքսանդրիոյ, Շարքիէի և Թանթայի պատգամաւորներուն:

Օրակարգի նիւթ կը կազմէին, 1) Հայաստան ուղարկուելիք զարմանատար առաքելութեան և 2) Սոյն յանձնառութենէն յառաջ գալիք պիւտճէի ապահովման հարցերը:

Որոշումներ Պատգամաւորներու միջեւ երկար ու բազմադիմի կարծեաց փոխանակութիւններէ յետոյ, Ժողովը յանգեցաւ հետեւեալ եզրակացութեանց. —

1) Միաձայնութեամբ որոշուեցաւ և Հ. Կ. իրաչի Կեդր. Պիւտճն արտօնուեցաւ ձեռնարկել անյապաղ առաքելութեան գործին,

2) Ժողովը միաձայնութեամբ վստահութիւն յայտնեց թէ պիւտճէի մասին Հ. Կ. իրաչի տեղական մարմինները ամէն աջակցութիւն պիտի ապահովեն Կեդրոնին,

3) Սրբազան հախազահը վստահացուց թէ Ազգ. իշխանութիւնը բաժին մը պիտի հանէ Հ. Կ. իրաչին՝ «Նպատաւորաց»ին ձեռնարկած հանգանակութենէն,

4) Որով Ժողովը յարմար դատեց որ Հ. Կ. իրաչի Կեդր. Պիւտճն անմիջապէս դիմէ Ազգ. իշխանութեան՝ խնդրելու համար Եզիպտահայ Երեւոթխանական Համագումարէն հախորոշած նիւթական օժանդակութիւնը անյապաղ արտադրել Հ. Կ. իրաչին՝ զէպի Հայաստան զարմանատար առաքելութեան մը ձեռնարկին ի նպատակ:

Պատգամաւորական Ընդհ. Ժողովի վերոյիշեալ որոշումները գործադրելու համար, Կեդր. Վարչութիւնը 1916 Մարտ 8-ի նիստին մէջ որոշեց անմիջապէս գործի ձեռնարկել:

Պատգամաւորական համար Սակայն կը ցաւինք յայտարարելու որ, հակառակ Վարչութեան անխոնջ ջանքերուն, Կովկաս ղրկուելիք զարմանատար առաքելութեան որոշումը կարելի չեղաւ իրականացնել:

Պատճառներուն վրայ չպիտի ուզէինք անդրադառնալ թէեւ, բայց որովհետեւ այդ միջոցներուն Հ. Կ. իրաչի նկատմամբ անհարկի քննադատութիւններ Եզիպտահայ Մամուլի էջերը ողողեցին և փորձեցին հանրային կարծիքը թեքել, պէտք է զգանք ըսելու թէ այդպիսի ձեռնարկի մը վիժման պատասխանատուութիւնը կը ծանրանայ Եզիպտահայ հանրային կարծիքի ղեկավարներուն վրայ:

Հակառակ Վարչի Մարմնոյ կրկնակ ջանքերուն, և մինչև 50 ոսկի ամսականի ապահովման, Եզիպտահայ զաղութը չի կրցում եկ հասիկ անձնուիրութեան օրինակ հանդիսացող բժիշկ մը նուիրաբերել հայրենիքի արիւնթաթախ բազինին վրայ ողջակիզուող հայկական հերոսութեան և Հայ Տառապանքին օգնութեան փութալու՝ Հ. Կ. իրաչի այսպիսի նուիրական մէկ ձեռնարկին... որուն յապաղման համար սակայն հրապարակային հաւարներ և ժողովրդային դժգոհանքներ բարձրացնելէ ետ չի կեցուեցաւ...

Քաղաքական եւ թէեւ ժամանակ մը վերջը առիթը պահապաններ ինքնին ներկայացաւ Միջագետքի Անդլ. Բանակի կողմէ գերի վարուած և Հնդկաստան ղրկուած՝ թրքական բանակին մէջ ծառայող հայազգի բժիշկներու Դահլիշէ ժամանումով, սակայն ճակատագրային դժբաղդ զուգադիպութիւնով, քաղաքական պայմաններու հետգհետէ ստացած կնճոտ հանգամանքներուն պատճառաւ, ձեռնարկը անգամ մը եւս վիժեցաւ, Բեթրօլիտտի հախորդ կառավարութեան կողմէ սպառնաւ արտօնութեան պատասխանին անհամեմատօրէն յապաղումովը:

Հակազդեցութիւն եւ ահա ինչո՞ւ, այսպիսի աննպատակ պայմաններու ազդեցութեան տակ, Ազեքսանդրիոյ Հայունհայ Կ. իրաչի սարքած Միջազգային Դաշտահանդէսէն զոյացած հասոյթին 1000 ոսկին, հակառակ մեր բուռն փափաքին,

պարտաւորեցանք ուղարկել վեհ. կաթողիկոսին, զայն արամադրելու համար Հայ Կաթաղոսներու առողջապահական պէսքերուն :

Չենք գիտեր թէ, արուած ըլլալով այն աստեղտան ուստական ներքին խռովութիւններն ու կոճիւղները, արդեօք կարելի եղա՞ւ սոյն գումարը յատկացնել իր նպատակին, Պատ. Խառն Ժողովին ցանկութեան համաձայն. վասն զի, զրամի ստացման մասին թէև Նորին Ս. Օծութենէն Օրհնութեան կոնդակ ստացուեցաւ, բայց նպատակին յատկացումը ըլլալու մասին տակաւին ոչինչ հաղորդուած է մեզ պաշտօնապէս :

Թողլով այլևս այս ցաւոտ անցեալը և վարագոյր մը ձգելով անոր վրայ, կ'անցնինք մեր համարատուութեան, որ ներկայ պարագաներու բերմամբ պարտաւորուած պիտի ըլլանք հակիրճ կերպով ներկայացնել Պատ. հասարակութեան :

ԲՈՐ-ՍԱՅԻՏԻ ՀԱՅ ԱՊԱՍՏԱՆԵԱԼՆԵՐՈՒ ԲԱՆԱԿԵՏՂԸ

Ժողովուրդը
իւրազել

Մեր նախորդ Տեղեկագրով, ինչպէս ըսինք, Բոր-Սայիտի սուէտական քաջարի զաղթականներու բանակետին մէջ Հ. Կ. Խաչի ունեցած գործունէութեան մասին պէտք եղած տեղեկութիւնները արուած են արդէն: Այդպիսին իշխանութիւնները իրենց ուղղակի հակողութեամբ, մամուլը իր բազմակողմանի տեղեկութիւններով, Ժողովուրդը իր անհատական ուխտագնացութիւններով մեր աւելի քան 4000 Սուէտացի կորիւններու կացութեան մասին լայնօրէն զաղախար կազմած են նոյնպէս, որով հարկ չենք տեսներ այլևս այդ մասին աւելորդ կրկնութիւններ ընել հոս :

Իսկ ինչ որ կը վերաբերի Բոր-Սայիտի հայկալան բանակետին մէջ Հ. Կ. Խաչի բերած օգնութեան գործին, այդ ալ պիտի տեսնուի յստակօրէն Տեղեկագրոյս յարակից հաշուետուութենէն, ուր թուանշանները ամէն բացատրութենէ աւելի պերճօրէն ցոյց կուտան իրականութիւնը :

Թիւրիմացութիւններ Պէտք կ'զգանք սակայն և այնպէս անդրադառնալ խիստ կարեւոր հարցի մը վրայ, որը երկար ժամանակ յուզեց Եզիպտահայ զաղութին զանազան խաւերը, և այդ՝ զժբաղդարար հիմնուած Մամուլի հրապարակ նետած թիւր կարծիքներուն վրայ, որու հետեւանքը այն եղաւ որ, ո՛չ միայն ժողովուրդը վերապահ և անտարբեր դիրք բռնեց և բարոյաւ լքուեցաւ հանդէպ Հ. Կ. Խաչին, այլևս զէպի Հայաստան ուղարկելի դարմանատար առաքելութեան գործը վստանդուեցաւ :

Կարմիր Խաչը

միշտ իւր դերին մէջ

Մենք ըսինք այն աստեղ, և չպիտի դադրինք կրկնել թէ Հ. Կ. Խաչը Բոր-Սայիտի հայկական բանակետին առողջապահական գործը ստանձնելով, էպէս Կ. Խաչի պահանջին և նպատակին ծառայած և հաւատարմօք մնացած է, թէ համբերութեամբ և պատուաբերաբար զլուխ հանած է զայն, արժանանալով մինչև իսկ Տեղական և Անգլ. Զինուորական իշխանութեանց, օտար կարմիր Խաչերու և օտար

բարձրատիճան անձնաւորութեանց գրաւոր թէ բերանացի գնահատմանց և շնորհաւորութեանց, ինչպէս և վերջերս Ն. Բարձրութիւն Սըր Ռէճինալտ վերնէթ փաշայի:

Եզիպտահայուքեան հարկը թէ՛ հակառակ այն բոլոր դժուարութիւններուն, խոչընդոտներուն, որոնք իր առաջին քայլերուն դէմ իսկ ցցուեցան, և հակառակ ժողովուրդին նիհար զոհաբերութեան, ինչպէս պիտի տեսնուի յաւանքից հաշիւներէն, իր ձեռնարկին անհրաժեշտութեան և նուիրականութեան, իր իսկ միջոցներով շարունակեց և կը շարունակէ տակաւին կատարել իր պարտականութիւնը հանդէպ հայրենիքի «Ինքնապաշտպանութեան» գերազանցապէս օրինակ հանդիսացող և յաջա օտարաց հայ մարտական ընդունակութիւնը և կորուլը յայտնագործող 4000 կորիւններու, որոնց օգնելու հարցը նուիրական և անմիջական պարտականութիւն մը ըլլալէ չպիտի դադրի, քանի անոնք կը մնան հայրենազուրկ և հետեւաբար Եզիպտահայ զաւուրթին եղբայրական գուրգուրանքին արդարեւ արժանաւորապէս ենթակայ:

Զարթոնք իսկ այժմ որ խռովայոյզ գիշերէ մը վերջ ծագած բարերար արշալոյսի մը պէս ազգային կեանքի երէկուայ ցաւոտ իրականութեան յաջորդած են «Համերաշխութիւն» և «Իրերահասկացողութիւն», վարիչ Մարմինը յոյս մեծ ունի թէ ժողովուրդը այս անգամ պիտի վերստանան իր պարտականութիւնը և իրեն համար արժանապատուութեան հարց մը պիտի դարձնէ Հ. Կ. Խաչը:

Զաւիանիս Պէտք է լաւ ըմբռնել որ Հ. Կ. Խաչը մեր՝ ժողովականներու սեփականութիւնը չէ, անիկա բովանդակ Եզիպտահայութեան կը պատկանի: Վարիչ Մարմինը՝ ժողովուրդին կողմէ ընտրուած՝ անոր աւանգապահն է, իսկ ժողովուրդը՝ աէրը: Ուրեմն Եզիպտահայութեան կը մնայ Հ. Կ. Խաչը իր բարոյական վեհութեան պատկառազու կուտանին վրայ անխախտ պահել, նկատելով որ Հ. Կ. Խաչը իր միջազգային հանգամանքով, յաջա օտարներուն՝ Եզիպտահայութեան քաղաքացիական առաքինութիւններուն և արիւթեան ու առնականութեան կերպով մը չափանիշը կը ներկայացնէ:

ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ

ՎԵՐԱԴԱՐՁ ԴԱՐՄԱՆԱՏԱՐ ԳՈՐԾՈՒՆԵՆՈՒԹԵԱՆ

Հայ Տառապանքի առջեւ վեհապանծ Դաշնակիցներու կողքին մարտնչող Հայ Կամաւորներու առողջապահական պէտքերը ի հարկէ Դաշնակիցները իրենք իսկ կրնային հոգալ: Բայց Հ. Կ. Խաչը իրեն համար աւագ և նուիրական պարտականութիւն կը նկատէ հայրենիքի խիզախ զաւակներուն իւրովսանն օգնութեան փութալ:

Հայ Կամաւորը պէտք է դարձանուի հայ դարձանատարին և հայ դարձանատարութիւն եղբայրական և քրոջական գուրգուրոտ ձեռքերով:

Այս է Հ. Կ. Խաչի նշանաբանը: Եւ ահա ինչո՞ւ թախանձաղին հրաւէր կը կարգայ այն հայ երկսեռ երիտասարդութեան, զաւ անձկանօք և յօժարութեամբ մտնել Կարմիր Խաչի թեւերուն տակ, իրենց թանկազին աջակցութիւնը նուիրաբերելու անվերապահօրէն հայրենիքի բազինը արիւնհանքիով իրենց քաջարի եղբայրակիցներուն դարձանման: Ինչպէս վաղը, երբ Դաշնակիցներու քաջարի բանակները զրահ տան ու հայրենիքի դռները բանան, — ցաւալի է ըսել, բայց սառ իրականութիւն է, — ահարկու և սրտակեղէք թշուառութեանց և աներեւակայիլի խժոժութեանց առջեւ պիտի գտնուինք: Հ. Կ. Խաչը պէտք է այժմէն կազմ ու պատրաստ գտնուի իր բժիշկ, դարձանատար և դարձանատարութիւն առաքեալներով, գեղերով, դարձաններով և սարօքն հանգերծ:

Անազանքը Հ. Կ. Խաչը ահա այսօրէն չեփօր ի ձեռին
կը յայտարարէ. Հա՛յ երկսեռ երկտասարդու-
թեան կը մնայ ուրեմն նուիրուիլ. Հա՛յ ժողովուրդին կը մնայ իր
օժանդակութեան անկերպական բաժինը արամաղրել այժմէն՝ անոր
առաքելական կազմակերպումին:

Վաղը շատ ուշ պիտի ըլլայ,
Յե՛սին ապաշար անարդարանալի եւ անբաւելի պիտի մնայ:

ՀԱՇՈՒԱԿԱՆ ԾԱՆՕԹՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ՄՈՒՏՔ

Ինչպէս կը տեսնուի Տեղեկագրիս կից հետագայ Հաշուական Բաժինէն, Շարքիէի Հ. Կ. Խաչի գործառնութիւնները կ'սկսին 1915 Օգոստոս 8-ին և կը վերջանան 1916 Դեկտեմբեր 31-ին:

Աղեքսանդրիոյ Հ. Կ. Խաչի գործառնութիւնները կ'սկսին 1915 Ապրիլ 12-ին և կը վերջանան 1916 Դեկտեմբեր 31-ին:

Իսկ Գահիրէի՝ 1915 Օգոստոս 23-ին և կը վերջանան 1916 Մարտ 31-ին:

Թէև փառքեցանք Միացեալ Հ. Կ. Խաչերու հաշուեփակութիւնը միաժամանակ վերջաւորութեամբ կատարել, բայց Տեղեկագրիս սկիզբները յիշած պատճառներով կարելի չեղաւ:

Մօտաւորապէս քսան ամսուայ շրջանի մը գործառնութեանց արդիւնքը ներկայացնող սոյն հաշուետուութեան իբր մուտք իւրաքանչիւր հաստատութիւն բերած է հետեւեալ գումարը. —

Շարքիէ	227	Եգ. Ոսկի
Աղեքսանդրիա	2245	»
Իսկ Գահիրէ	3037	»
Ընդհ. գումար	5509	»

Բոլոր այս մուտքերը ձեռք բերուած են մեծագոյն մասամբ զանազան հասոյթի աղբիւրներ ստեղծելով — թատերական ներկայացում, դաշտահանդէս, վիճակահանութիւն, եւլն. եւլն.:

Անհատական նուիրատուութեանց գումարները, զժբաղդաբար, ժողովուրդի վերապահ և անտարբեր զիրքին հետեւանքով, շատ նիւթ մաս մը կազմած են սոյն հասոյթի աղբիւրներուն մէջ, և այն ալ, մեծ մասամբ պատահական:

Գահիրէի Կեդր. Վարչութիւնը մանաւանդ, Բօր-Սայիտի հայկական բանակապետին պատասխանատու և ծանր բեռին տակ, պահ մը չլրնալով իր պիւտձէն կանոնաւորել, պարտաւորեցաւ նպատակաւոր սոյնի աշակցութեան գլխի և 500 օսկի գումար մը վերցընելով շարունակել այսպէս իր գործը՝ պարտականութեան ճամբուն վրայ, առանց յուսալքուելու և առանց արտաքին յարձակումներու ազդեցութիւնէն չփոթուելու:

ԵԼՔ

Պատահութիւնը ունեցանք արդէն յիշելու թէ, Հ. Կ. Խաչը զարմանաւոր առաքելութեան իրազորման մասին դժուարութիւններու բաղխած ըլլալով, ստիպուած՝ դրամական տաքումներ կատարեց, իր նպատակին ծառայացնելու բաղձանքով: Դրամական այս փոխադրութիւնները կատարեցին միայն Աղեքսանդրիա և Շարքիէ. առաջինը 1000 եգ. օսկի, և երկրորդը 172 եգ. օսկի:

Իսկ Գահիրէ, որ առաջին օրէն արդէն Բօր-Սայիտի հայկական բանակապետին առողջապահական պէտքերու հոգածութիւնը ստանձնած էր, և որուն մատակարարութեան հաշիւ կրնար բաւարարութիւն տալ, ինչպէս կը տեսնուի, մեծ դժուարութիւններով կանոնաւորուած պիւտձէով, իր ամբողջ ոյժը պարտաւորեցաւ յատկացնել այդ հաւատարմապէս հայրենանուէր և էապէս կարմիր-խաչեան գործին:

Շարունակելով մեր հաշուական ծանօթութիւնները, Ելեւմտական Հաշուեցուցակէն կը տեսնուի որ մինչև 1916 Դեկտեմբեր 31, ելից ընդհանուր գումարը հասած է 4692 եգ. օսկի, թողլով իրիւ մնացորդ Հ. Կ. Խաչեան երեք անուկներուն մէջ մօտաւորապէս 550 եգ. օսկի, իսկ միասին աւնելով Գահիրէի մինչև 1917 Մարտ 31-ի գործառնութիւնները, այդ մնացորդը կ'իջնայ մօտ 400 եգ. օսկի:

Արդ, Հ. Կ. Խաչեան հաստատութիւններուն ունեցած սոյն աւելի քան 5000 եգ. օսկիի ելմտական գործառնութեանց վրայ ելծ աւելցնենք նաեւ այն բոլոր նիւթերը և իրեղէն նուիրատուութիւնները — հագուստեղէն, անդեղէն, եւլն. — որ ստացուած են Սուէսական գաղթականութեան Բօր-Սայիտ հաստատուած առաջին օրերուն, պիտի տեսնուի որ աւնուալն 8000 եգ. օսկիի գործառնութիւն մը կատարուած է հաւաքաբար:

Թէև կարելի էր այս ամէնը իրենց մանրամասնութիւններով ներկայացնել պատուարժան հաւարակութեան, բայց չըջալաւ պարագաներու բերմամբ, տեղւոյ անձկութեան պատճառաւ զանց ըրած ենք:

Այս քսանամսեայ ժամանակամիջոցին մէջ, պէտք է ըսել որ Կեդրոնական Վարչութեան ծախքերը — գրասենեակի վարձք, կահ

կարասի, գրենական պիտոյք, հեռաձայն, սպաղարական ծախքեր, տեղեկագրութիւն (տառջին վեցամսեայ շրջանի անդրանիկ Տեղեկագրի խմբագրութեան համար վճարուած Տ. Սուրէն Պարթեւեանի), քարտուղարի ամսաթուղթ (տառջին շրջանի համար), սպասարկութիւն, լոյս, թղթատար, եւլն. եւլն. — ամէնքը կը յանդին 171 եգ. ոսկիի, որու համեմատութիւնը ինքնին արդէն պերճախօս ըլլալով, փաստերու և բացատրութիւններու կարիք չթաղուր:

ՊԱՐՏԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ ՃԱՄԲՈՒՆ ՎՐԱՅ

Երախագիտական փակելէ տառջ այս հակիրճ տեղեկատուութիւնը, Հ. Կ. Խաչի Կեդր. վարչութիւնը իրեն համար քաղցր պարտականութեան մը հարկը եւս կը փափաքի վճարել, իր աւանդապահի գերին մէջ, ի գիմաց Եգիպտահայ պատուարժան հասարակութեան, յայտնելով իր բոլորանուէր երախագիտութիւնը և չնորհակալութիւնը բոլոր անոնց, որոնք իրենց բարոյական թէ նիւթական աջակցութիւնը ապահովեցին անոր՝ անվերապահօրէն:

Անգլ. Զինուորական Այսպիսի նուիրական պարտականութեան Իշխանութեանց եւ մը ճամբուն վրայ, Հ. Կ. Խաչը երբեք չի եգ. Կառավարութեան կրնար մոռնալ վճարելու երախագիտական այն հարկը, որ կը պարտի Անգլ. Զինուորական Իշխանութեանց, ինչպէս և տեղական բարեխնամ Կառավարութեան, որոնք իրենց բարձր հովանաւորութեամբը քաջալերեցին Կ. Խաչեան գործառնութիւնները:

Եգիպտահայ Նոյնպէս պարտականութեան հարկի վճար Անգլ. Իշխանութեանց ման տառջին գծին վրայ կը ներկայանան իրաւամբ Անգլ. Իշխանութիւնները, որոնք միշտ իրենց հովանաւորութեան սահմաններուն մէջ երբեք չի զլացան հարկ եղած հոգածութիւնը և աջակցութիւնը բերել Հ. Կ. Խաչին, ամէն անգամ որ առիթը ներկայացաւ:

Ամերիկեան Ասիոյն օգտուելով, մեր երախագիտական Կառավար Խաչին զգացումներէն լայնօրէն բաժին կը հանենք նաեւ Ամերիկեան Կ. Խաչի հաստատութեան և իր Եգիպտոսի ներկայացուցիչ Մր. Թրոպրիճի, որ իրենց աջակցութեան որոշ բաժինը բերին Հ. Կ. Խաչի հայկական բանակաւորին մէջ ունեցած գործառնութեանց նիւթապէս սատարելով:

Հ. Կ. Խաչի Կեդր. վարչութիւնը չկրնար փակել իր Տեղեկագիրը, առանց իր երախագիտութեան և չնորհակալութեան հարկի վճարումները կատարելու նաեւ իր ուխտեալ առաքելներուն, ու

րոնք ջերմեանորէն լծուեցան Հ. Կ. Խաչեան Բօր-Սոյիտի գործին, զօրավիզ հանդիսանալով Վարիչ Մարմնոյս

Տիկ. Վ. Աբաբունիին երբէք չպիտի կրնանք փոխարինած ըլլալ այն հազուագիւտ ծառայութիւնները, որ առաջին օրէն իսկ, Տիկին Վ. Արշարունի անվերապահօրէն արաւ մադրեց Հ. Կ. Խաչի՝ ստեղծելով, կազմակերպելով և վարելով տկարակազմներու խոհանոցը, որու շնորհիւ հարիւրաւոր մահամերձներ, սանտու անարիւն մայրեր՝ իրենց երեխաներով, ինչպէս և ազազուն մանկիկներ լայնօրէն օգտուեցան և ազատուեցան սպառնացող հիւանդութիւններու ճիրաններէն:

Բժիշկ Ե. Աբաբունիին Ու երբ կը դեղերինք տակաւին Բօր-Սոյիտի Հայ ապաստանականներու բանակետդին մէջ, չենք կրնար լուծեամբ անցնիլ այն թանկագին աջակցութեան վրայէն, զոր բերած է մեզ Բժիշկ Ե. Արշարունի, վարելով բանակետդին Հ. Կ. Խաչեան գործառնութիւնները, իրրեւ ներկայացուցիչ Հ. Կ. Խաչի Կեդր. վարչութեան և իրրեւ բժիշկ:

Բժիշկ Օ. Տեօվէթեանին Անհուն երախտագիտութեան և շնորհակալութեան պարտք մը կուզանք վճարել նաև յարգելի Բժիշկ Օ. Տէօվէթեանի, որ խղճամտօրէն, իրրեւ պարտաճանաչ զինուոր և իրրեւ ջերմեանոյ առաքեալ Հ. Կ. Խաչի, երբէք չզաղրեցաւ իր հայրական, եղբայրական գորովալիւ խնամքները շտալիլ մեր քաջարի ապաստանականներուն, և իր հեղահամբոյր և գոլրգոլրոս բնաւորութեամբը շահեցաւ անոնց համակրանքն ու երախտագիտութիւնը, ինչ որ քանիցս առ վարչութիւնն ուղղուած հանրագործիւններով ապացուցուեցաւ:

Հ. Կ. Խաչի Շարունակելով մեր շնորհակալութեան հարաւառեալներուն կի վճարումները, չենք կրնար մոռնալ եւ Հասարակեանքին անշուշտ Հ. Կ. Խաչի առաքելութեան դարմանատար խումբի անդամները, որոնք իրենց անձնուէր փարմամով և անվերապահ ծառայութիւններով աւմէն գնահատման և շնորհակալեաց արժանի դարձան. և բոլոր աւնոնց, հեռաւոր թէ մօտաւոր, օտար թէ ազգային, որոնք անկեղծ վերաբերումով իրենց ինքնամատուց ծառայութիւնները և օժանդակութիւնները արամադրեցին այս նուիրական գործին:

Գանիւրի Հ. Կ. Խաչի Հ. Կ. Խաչի Կեդր. վարչութիւնը իր պարտիկեանց Յանձնախումբին տակաւութեան հարկի վճարման առնելու պայմանաւ իր խորին շնորհակալութիւնները ներկայացնել Գանիւրի Հ. Կ. Խաչեան Տիկնանց Յանձնախումբի յարգելի անդամներներուն, որոնք իրենց զուխը ունենալով, պահապան հրեշտակի մը պէս, Տիկին Աննա Նէկիպ Փաշա Պութրոս Ղալին — իրրեւ ջերմեանոյ նուիրուած մը Հ. Կ. Խաչին — անխտան անձնուիրութեամբ, իրրեւ ճշմարիտ առաքելներ, և այլու՝ իրրեւ նախանձախնդիր Հ. Կ. Խաչի հմայքին և բարոյական փարկին, արամարկելով շրջապատ ամէն դժուարութիւն և խոչընդոտ, աքնաջան աշխատութեամբ, կամքով ու կորովով, ո՛չ միայն բանակետդին այցելութիւններով և կնոջական աշխատանքներով օգտակար դարձան, այլև ի միջի այլոց, հասոյթի աղբիւրներ ստեղծելով և իրագործելով, ամենաթանկագին զօրավիզը դարձան Վարիչ Մարմնոյս:

Գոյր Հասարակեանց Բաղիւղ մեր պարտականութեան ճամբէն, Հ. Կ. Խաչեան միացումէն աղին, Շարքիէի Հայուհեաց Կ. Խաչը իր զուխը ունենալով Տիկնայք Մ. Մէօթէմէտեան և Սանտալեան, Աղեքսանդրիոյ Հայուհեաց՝ Տիկին Ռ. Ռէիզեան Պէյը, ո՛չ միայն կարմիր-խաչեան գործունէութեան մղումատուն, այլ և իրենց համագործակցութեամբ, որոշ սահմաններու մէջ Վարիչ Մարմնոյ ուսերուն ծանրացած Կ. Խաչի բնոյր բաժնեցին, և այլու՝ Հ. Կ. Խաչը իր Գողգոթայի բարձունքին վրայ յաջա օտարաց՝ յարգանաց ու պատկառանքի առաքիլ դարձուցին:

Պատարժան Մենք չպիտի համարձակինք Պատուարժան Հայ Հասարակութեան Հայ հասարակութեան հաղէին երախտագիտութեան և շնորհակալութեան արտայայտութիւններ ուղղել, քանի որ Հ. Կ. Խաչը էօպէս իր սեփականութիւնն ըլլալով, Վարիչ Մարմինը իրմէ ընտրուած, իր փոխանորդը՝ իր աւանդապահը կը ներկայանայ եւ այսու արդէն, ո՛ր չափով որ պատուարժան հասարակութիւնը իր գոլրգոլրանքը, իր աջակցութիւնը նուիրաբերած է այս խկապէս նուիրական գործին, այն չափով եւս Վարիչ Մարմինը կրցած է օգտագործել այդ նուիրաբերումը:

Արդարութեան հարկը եւ եթէ, առանց սնամէջ յաւակնութիւն-
ներէ տարուելու, այսպիսի պատասխանա-
տու յանձնառութեան մը մէջ իբրեւ մարդ ունեցած ենք թերու-
թիւններ և յուսալքումներ, չըջապաս պայմաններու և իրադարձու-
թեանց ազդեցութեան տակ, իրաւունք պիտի ունենանք յուսալու,
մեր աւանդապահի հանգամանքով թէ՛ անոնք պիտի կրնան առ-
նուագին հաւասարակշռուիլ յաչս հանրութեան, այն անձնուէր և
անձկագին աշխատութիւններով և վերաքերութեամբ, զորս անվերա-
պահ և անկեղծ հաւատքով նուիրած է վարիչ Մարմինս ի յարգանս
Գործին և Պարտականութեան:

Երբայրացւան
նախորեակին
վերջացնելէ առաջ մեր այս պարտականու-
թեան հարկի վճարման յանձնառութիւնը,
պէտք կ'զգանք յայտարարել թէ Հ. Կ. Խաչի
վարիչ Մարմինը յանուն իր կոչումին, իր անունին և իր գործին
նուիրականութեան, Կ. Խաչի բարձունքէն անյիշատչութենէն կը բախ-
րական ներդրում իր ակնարկներ կը նետէ բոլոր այն կամայ թէ
ակամայ թիւրիմացութիւններուն և խոչընդոտումներուն, որոնք
կատարուեցան այս գեղեցիկ գործին հանդէսը:

Գերագոյն դատին
եւ այսօր որ, կը յուսանք, Համերաշխու-
թիւնը պահապան հրեշտակի մը պէս կը
սուսանի հայ միջնորդութիւն մէջ, ամէն Հայ իսկապէս իր սեփակա-
նութիւնը պիտի նկատէ Հ. Կ. Խաչը և անոր շուրջը պիտի բոլորուի
անվերապահօրէն, այժմէն պատրաստուելու համար թերեւս շատ մօ-
տաւոր դիմադրութիւններու, ուր հայրենի առաւելանքին ենթարկուած
սրտահաստներ օրէ օր մեր ռնմիջական օգնութեան կ'սպասեն:

Անկեղծ
արտայայտութիւններով
Իսկ մենք, առանց յաւակնութեան թէ ան-
թերի գործ մը կատարած ենք, յանուն
գործին նուիրականութեան և ապահովման,
կը պարտաւորուինք տեղի տալ յոժարութեամբ ինքնախառն և խառ-
տըմնակիր մասնակցութիւններու առջեւ:

Ի դիմաց Հ. Կ. Խաչի Կեդր. վարչութեան
ԳԱՆՁԱՊԱՀ ԱՏԵՆԱԳՊԻՐ Բ. ԱՏԵՆԱՊԵՏ
Թ. ՖԻՇԷՆԿԱՃԵԱՆ Ղ. ԲՈՂԱՏ Ա. ՆԵՏՈՒՐԵԱՆ

ՅՈՒՅԱԿԻ ՆՈՒՐԱՏՈՒՌԵԱՆՑ ԵՒ ԱՄՍՂՃԱՐՆԵՐՈՒ

ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻՈՅ ՀԱՅՈՒՆԵԱՅ ԿԱՐՄԻՐ ԽԱԶ

ՑՈՒՑԱԿ ԱՄՍԱՎՃԱՐՆԵՐՈՒ

	ԱՄՍԱ- ՎՃԱՐ ԵԳ. ԴԶ.	ԱՄԻՍ	ԳՈՒՄԱՐ ԵԳ. ԴԶ.
Ձեռամբ Տիկին Թ. ձենիզեանի			
Տիկ. Ա. Աղնակեան	10	5	50
Ձեռամբ Տիկին Զ. Տամասեանի			
Տիկ. Գ. Իփէքեան	10	4	40
» Ե. Սէֆէրեան	5	4	20
» Հ. Սէֆէրեան	10	3	30
» Զ. Փափազեան	10	7	70
» Զ. Գըլըճեան	20	7	140
» Զ. Տամասեան	10	7	70
Տիկնայք Աղնուորեան	100	5	500
Օր. Զ. Գաղստայեան	10	9	90
Ձեռամբ Օր. Մ. Շահինեանի			
Տիկ. Ա. Թիւթիւնճեան	5	1	5
» Երամեան	5	7	35
» Ֆ. Սաիրիչեան	10	4	40
Օր. Մ. Շահինեան	5	13	65
Ձեռամբ Օր. Ա. Կիւրճեանի			
Տիւր Հ. Նաիրեան	20	10	200
» Ե. Գաղապեան	10	10	100
Փոխադրելի			1455

(Շար.)

	ԱՄՍԱ- ՎՃԱՐ ԵԳ. ԴԶ.	ԱՄԻՍ	ԳՈՒՄԱՐ ԵԳ. ԴԶ.
Փոխադրելի			1455
Ձեռամբ Օր. Ա. Կիւրճեանի			
Տիւր Գ. Քաջարեան	20	10	200
» Մ. Ժամկոչեան	5	10	50
» Լ. Մկրտիչեան	20	9	180
» Կ. Կամսարական	20	2	40
» Վ. Թէքէեան	10	7	70
» Բ. Գուլումճեան	20	4	80
Տիկ. Թ. Ճէվանիրճեան	20	6	120
» Կ. Գալաֆեան	10	9	90
» Վ. Նահապետեան	5	14	70
Ընդհ. Գումար			2355

ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻՈՅ ՀԱՅՈՒՀԵԱՅ ԿԱՐՄԻՐ ԽԱԶ

ՅՈՒՑԱԿ ՆՈՒՐԱՏՈՒՈՒԹԵԱՆՑ

	Էգ. դն.
Ձեռամբ Մ. ձեռնիզեանի	
Տիկին Մարի Աղբլեան	50
» Հ. Տիչէքէնեան	50
» Սառա Հէլլաճեան	50
» Մարիամ վարդանեան	40
» Աղաւնի Տիչէքէնեան (Կաղանդի առթիւ)	40
» Եղիաւթէթ Ճիլէլեկեան » »	44
» Աղապի Գալուստեան » »	20
» Օ. D. » »	10
» Լ. Էքմէքճեան	200
Mlle Paaretti	20
Տիկին Զ. Արապեան	20
Գումար	544

Հ. Կ. ԽԱԶԻ ՍՆՏՈՒԿԻ ՀԱՇՈՒԵԿՅՈՐԴ

ԳԱՀԻՐԷԻ Հ. Կ. ԽԱԶԻ ԿԵԴՐ. ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

23 Օգոստոս 1915 — 31 Մարտ 1917

ՅՈՒՅԱԿ Ա.

Կեդր. Սնունդի միջոցաւ գանձուած	Եգ. դն.	Եգ. դն.
Արարկիրի կրթաւարաց Ընկերութիւն.	2000	
Միացեալ Որրախնամ Ընկերութիւն . . .	1500	
Գալուստեան Շրջ. Միութիւն	500	
Նարեկեան կրթաւարաց Ընկերութիւն . . .	1000	
Հ. Ե. Բ. Ընկերակցութիւն	1000	
Արարատ Հայ Մարմնամարզական Ակումբ.	3854	
Մանկապարտէզ Գալուստեան վարժարանի.	105	
Նախակրթարան Գալուստեան վարժարանի.	370	10329
Բօր-Սայիսի Սնունդի միջոցաւ գանձուած		
Հ. Յ. Դաշնակցութեան Կօմիտէ		1500
Գումար		11829

ՅՈՒՅԱԿ Բ.

Կեդր. Սնունդի միջոցաւ գանձուած	Եգ. դն.	Եգ. դն.
Սուտանի Հ. Կ. Խաչ	5500	
Թանթայի Հ. Կ. Խաչ	2609.50	
Ազիքանդերիոյ Հայուհեաց Կ. Խաչ. —		
Մինչեւ 31 Դեկտ. 1916	17000	
Մինչեւ 31 Մարտ 1917	10000	27000
Գումար		35109.50

ՅՈՒՅԱԿ Գ.

Կեդր. Սնունդի միջոցաւ գանձուած	Եգ. դն.	Եգ. դն.
Մինիայի Ազգայիններէն	850	
Թանթայի »	3700	
Մինչեւ-Էլ-Կամի »	105	
Ատիա Ապապայի »	4524.70	
Միթ Ղամրի »	715	
Տիկ. Մ. Բրուտեան	97.50	
» Իսկուհի Փափազեան	100	
Տիար Մկրտիչ Լէյլօղեան	50	
Գահիրէաբնակ վասպուրականցիներ . . .	325	
(Ի պարէն հրամանարար Կամարաբեկ)		
Տիար Յովսէփ Մըլըրեան	100	
» Ստեփան Տամատեան	100	
» Սմբատ	20	
» Թազուր Թազուրեան	50	
» Նուպար Գարամանեան	50	
» Գ. Խաչենեան	2000	
» Արշակ Ֆէրմանեան	2000	
» Ոհն	200	
» Սիմոն Գալըզեան	200	
Փոխադրելի	15187.20	

(Շար.)

	Եզ. դն.	Եզ. դն.
Փոխադրեալ . . .	15187.20	
Տեարք Քիթապահան Եղբարք	500	
Օր. Ս. Հէքիմիան	60	
Տիկ. Ե. Սէֆէրեան	100	
Տիար Պ. Զամանեան	97.50	
Տօքթ. Ն. Պ. Բէլէճեան	200	
Տիար Տիգրան Հաճընլեան, Սուտան . . .	975	
» Ս. Իզմիրլեան »	975	
» Թազուր Թազուրեան	100	
» Արշակ Ֆէրմանեան	800	
Տեարք Ճիյէրճեան Եղբարք, Զակաղիկ . .	200	
Տիար Արշակ Ֆէրմանեան	200	
» Պօղոս Յակոբեան, Հէլուան	50	
» Գէորգ Թօփալեան	2000	
» Սիմոն Գայըզճեան	200	
» Ստեփան Յովնաննէսեան, Մինիա . .	70	
Տիկ. Եւզինէ Ա. Եագուպեան	97.50	
» Արաքսի Ազիթեան	50	
» Արշակ Ժամկոչեան	100	
» Մինասեան	780	
Տիար Գէորգ Թօփալեան	1000	
Վսեմ. Պօղոս Փաշա Նուպար	9644	
Փոխադրելի	33386.20	

(Շար.)

	Եզ. դն.	Եզ. դն.
Փոխադրեալ	33386.20	
Տիար Սիմոն Գայըզճեան	200	
Տօքթ. Տէր Մարգարեան	40	
Ուն (Հ. Ճէրահեանի միջոցաւ)	10	
Տեարք Ճիյէրճեան Եղբարք, Զակաղիկ . .	400	
Տիար Մովսէս Ֆէրասէթեան	100	
» Սիմոն Գայըզճեան	200	
» Թազուր Թազուրեան	100	
Տեարք Եագուպեան Եղբարք	268	
Տիար Կարապետ Գարազաշեան, Մեքսիկա .	292.50	
» Մարտիրոս Սիմիթեան	150	
» Ռ. Որբերեան, Ճիպութի	300	
Ա. Քհնյ. Շաղոյեան	30	
(Էջերոսի անկան առիւն)		
Տիար Յակոբ Խորաշանճեան, Իամայիլէ . .	100	
(Նոյն առիւն)		
» Պ. Տէրլիշեան, Իամայիլէ	100	
(Նոյն առիւն)		
Ուն, Իամայիլէ	100	
(Նոյն առիւն)		
Տիար Գարբիէլ Այրանճեան	60	
(Նոյն առիւն)		
Փոխադրելի	35836.70	

(Շար.)

	Եգ. դն.	Եգ. դն.
Փոխադրեալ	35836.70	
Տխար Պաշտասար Կոկեան, Իամայիլիէ (Նոյն առիւթ)	50	
» Վահէ Ճէրահեան, Իամայիլիէ (Նոյն առիւթ)	50	
» Խաչատուր Դերձակեան, Իամայիլիէ (Նոյն առիւթ)	50	
» Պօղոս Ստեփանեան, Իամայիլիէ (Նոյն առիւթ)	50	
» Սմբատ Աճէմեան, Իամայիլիէ (Նոյն առիւթ)	50	
» Մկրտիչ Անդրէասեան, Իամայիլիէ (Նոյն առիւթ)	50	
Ոմն և Ոմն, Իամայիլիէ (Նոյն առիւթ)	40	
Տխար Հայկ Կոկիկեան	100	
» Ժան Զամարեան, Հէլուան	500	
» Մ. Մեղիք	20	
» Յովսէփ Գրիգորեան, Ատիս Ապապա	97.50	
» Մարտիրոս Խալիպալեան	50	
Հապէշխոստանի ազգայիններ (Տ. Ն. Նեպոսթեանի կողմէ հանձնակցութեամբ)	352	
Փոխադրելի	37296.20	

(Շար.)

	Եգ. դն.	Եգ. դն.
Փոխադրեալ	37296.20	
Բարեկամական երեկոյթի մը մէջ հանգան (Տէաբ Արշակ Ֆերճանեանի ժողովարար)	86.50	
Տխար Մկրտիչ Քիւրքճեան, Երզնկացի	10	
Քեր. Տէր Նիկողայոսեան (Հ. Բ. Բ. Մեմբերեանի ժողովարար)	1887.50	
Տխար Ս. Օհաննէսեան, Մինիա	100	
» Սիմոն Գալըզճեան (Անհամար արհեստագործական առիւթ)	1000	
» Զատիկ Ստեփանեան, Հարար	164.50	40544.70
Տիկնացի Անուկի միջոցաւ		
Տիկ. Մարիամ Գալորեան	50	
Տխար Խաչիկ Պաշտասարեան	100	
Տեառք Անթ. Միլրան և Ռուբ. Տէրտէրեան	200	
Տխար Էմին Հինաթի	50	
Ոմն (Չեռաք Տէ. Զ. Թեոփանի)	50	
Տիկ. Ա. Տիւրկէրեան	1500	
Նուէր (Չեռաք Տէ. Կիւրճեանի)	80	
Տիկ. Նուարդ Գարամանեան	100	
Նուէր (Չեռաք Տէ. Տէր Սահակեանի)	70	
Տիկ. Աննա Նէկիլի Գալա Պուրթոս Ղալի	1000	
Փոխադրելի	3200	40544.70

(Շար.)

	Եզ. դհ.	Եզ. դհ.
Փոխադրեալ	3200	40544.70
Տօքթ. նէվրուզ	200	
Տիկ. Սիրանուշ Իպիշեան	100	
» » »	200	
Մաթոսեան զործարանի պաշտօնեաներէն (Փոխան հաշիւբոյժի)	2000	
Օր. Պաթմանեանէ վերադարձուած (Սալիկէի քարքերունիւն)	17.50	
Տիկ. Ա. Ղ. Բոլոսէ վերադարձուած (Սալիկէի քարքերունիւն)	36	
» Տէմիրճիանէ վերադարձուած (Գնում աշխատանքի աւելցած)	14.50	
» Աննա Նէկիւզ Գալա Պուրոս Ղալի (Գալա Նէկիւզի քարքերունիւնի լաւարումիւն քարքերունիւն)	171	
» Մաթիւ Հեթում (Խոհանոցի քարքերունիւն)	20	
Տէր և Տիկին Ժօզէֆ Հեթում (Նոյն նպաստիւն)	20	
Տիկ. Աննա Նէկիւզ Գալա Պուրոս Ղալի (Չեւաքործներու փոխարժէք)	103	
Տիկ. Նէկիւզ Գալա Պուրոս Ղալի (Կալանքի աւելում)	30	
Փոխադրելի	6112	40544.70

(Շար.)

	Եզ. դհ.	Եզ. դհ.
Փոխադրեալ	6112	40544.70
Տիար Բիրիլու Միլայի (Յոնի. մասնագէտ)	10	
Տիկ. Ա. Տէմիրճիան (Չեւաքործներու փոխարժէք)	172	
» Աննա Նէկիւզ Գալա Պուրոս Ղալի (Չեւաքործներու փոխարժէք)	252	
» Մաթիւ Հեթում (Փեթ. մասնագէտ)	20	
Տէր և Տիկ. Ժօզէֆ Հեթում » »	20	
Տիկ. Ա. Թէրճիան (Յոնի. »	20	
Տիար Բիրիլու Միլայի (Փեթ. »	10	
Տիկ. Աննա Նէկիւզ Գալա Պուրոս Ղալի (Չեւաքործներու փոխարժէք)	130.50	
» Մաթիւ Հեթում (Մաթիւ և աղբիւ մասնագէտ)	40	
» Եղիշէ Եսկուպեան (Իր զանազան ոգնումներու և աւելումներու)	100	
Տիար Գ. Թօփալեան (Փոխան Կերպար)	1000	
» Ա. Գեղամեան	500	
Տիկ. Պ. Տիրատուրեան	200	
» Զ. Յէրմանեան	200	
Տիար Հայկ Բիւրքճեան	50	
» Ճ. Հէրման	100	
Փոխադրելի	8936.50	40544.70

(Շար.)

	Եգ. դհ.	Եգ. դհ.
Փոխադրեալ . . .	8936.50	40544.70
Տիկ. Վիքթորիա Բոթիկիան	97.50	
» Մաթիլտ Հիթուժ (Մայիսի ամսալճար)	20	
» Աննա Նէկիլս փաշա Պուրոս Ղալի . (Զեւագործներու փոխարժէտ)	111	
» Մ. Ա. Նատուրիան	15	
(Թաշկենցիներու փոխարժէտ)		
Տիար Պ. Յովսէփիան	150	
(Նոսէր խոհանոցին)		
Տիկ. Մաթիլտ Հիթուժ (Յունիսի ամսալճար)	20	
Տիար Հովհան, Երկրաչափ, Ատլա Ապոպա	195	
» Պ. Վանանդեանց, Պատրա	97.50	9642.50
		50187.20
Բօր-Սայիսի Սնտուկի միջոցաւ գանձուած		
Աղաթօն Պէյ	1000	
Տիար Միհրան Սապայիան	100	
» Յ. Բարբերդեան	200	
» Հայկ Ճէրանեան	100	
» Մուրատ Մէթիմէսեան	200	
» Իսկէնաէր	100	
Գեր. Թորգոմ եպ. Գուշակեան	600	
Փոխադրելի . . .	2300	50187.20

(Շար.)

	Եգ. դհ.	Եգ. դհ.
Փոխադրեալ . . .	2300	50187.20
Տիար Յ. Բարբերդեան	150	
Տիկ. Գանտիկան	19.20	
» Մասրաֆ	19.20	
Տիար Գ. Թէքէեան	19.20	
» Պետրոս Սեւեան	19.20	
Տիկ. Վ. Արշարունի	19.20	
Տիար Տ. Թիւթիւնճեան	50	
» Պօղոս Սեւեան	19	
Տօքթ. Լեւոն Թընկը	100	
Տիար Պուրաւի	100	
» Երուանդ Մասրաֆ	25	
» Օհաննէսեան	100	
» Ժիւլ Փափաղեան, Աղեքսանդրիա .	100	
Արեւ Լրագրի միջոցաւ	200	
Օրդ. Մանիսալեաններէ	100	
Տիար Ժիւլ Փափաղեան	50	
Տօքթ. Տէօլլէթեան	100	
Տիար Ճ. Չազըր	200	
Օրդ. Մազլիկ Ճէրիսեանի ձեռամբ . . .	620	4310
Գումար . . .		54497.20

ՅՈՒՑԱԿ Գ.

	Եզ. դհ.	Եզ. դհ.
Կեդր. Սնունդի միջոցաւ		
Ing. Albert Calvi	100	
Sergt. Major Bichau	10	
» Boodson	5	
Ճիւղանի և Ընկ., Պէնի Ստատ	195	
N. Gianacisի գործարանին մէջ հանգան.	300	
Ասիւթի օտարներուն մէջ հանգանակուած	2000	
Singer Cie	300	
Salim eff. Salib.	50	
B. Brancasi	10	
Ուն	12	
Major Brig. Gen. Russell	2500	
H. G. de Yong Schonburg, Ամսթէրտամ (Հոլանդական իւնիւնար P. Bijlէ Դիւցաւ)	250	5732
Տիկնաց Սնունդի միջոցաւ.		
Ուն, տիկին Թապէթի ձեռամբ	50	
Տիկին Գոմինոս	50	
Օր. Ռիզկալլայի ձեռամբ հանգանակուած . (Բօր-Սայէթի Դէջ)	602.50	
Տիւր Միլայիլ Գիրիլոս	20	
(Խոհանոցի համար ճարտ. և ապրիլ ահապան)		
Տիկին Տէմիրճեանի ձեռամբ հանգանակուած	110	
Փոխադրելի	832.50	5732

(Շար.)

	Եզ. դհ.	Եզ. դհ.
Փոխադրելի	832.50	5732
Տիւր Միլայիլ Գիրիլոս (Մայիսի ահապան).	10	
Տիկ. Ա. Թէրճիման	20	
(Յոռիւն և Փէրրիւնի ահապան)		
Տիւր Միլայիլ Գիրիլոս (Յոռիւնի ահապան).	10	
Ժ. Լիւրման Տուն	1000	
Էլիսա Ակուրի և Որդի	150	
Պրահամչա	50	
Պ. Նաթան և Ընկ.	100	
Է. Գազտակլի	200	
Ս. Պէրսի և Ընկ.	200	
Տիկին Ռօլի	10	
Ժիւզէլ Կամմալ	5	
Տիւր Միլայիլ Գիրիլոս (Յոռիւնի ահապան).	10	
Ուն Հրեայ	500	3097.50
Բօր-Սայիսի Սնունդ		8829.50
Տիկ. Էլիսա Պէյ	100	
Ինճի Հանլմ Նուրէտին	1000	
Եւսուֆ Էֆ. Էմին	100	
Իպրահիմ Պէյ Նուրէտին	1000	
Փոխադրելի	2200	8829.50

(Հար.)

	Էգ. դհ.	Էգ. դհ.
Փոխադրեալ	2200	8829.50
Տիկին Ֆիլիբա	190	
Տօքթ. Էքինա	100	
Տիար Հօրնպլաուր	50	
Տիկ. Ֆիլիբա	50	
Subvention adm. des Réfugiés	1000	
Տիկ. Սիւնի	50	3640
Գումար		12469.50

ՅՈՒՑԱԿ Ե.

	Էգ. դհ.	Էգ. դհ.
Կեդր. Սնունդի միջոցաւ գանձուած		
Տիար Հրանտ Ազատեան	100	
(Գեղա՝ Գոշալեանի ճանաչման առիթն)		
» Սեդրակ Գասէմեան	38.50	
(Նոյն առիթն)		
» Ստեփան Զերակեան	10	
(Նոյն առիթն)		
» Արթուր Մեկքոնեան	100	
(Նոյն առիթն)		
» Կարօ Պալեան	100	
(Նոյն առիթն)		
» Յ. Զաւարցյանեան	20	
(Նոյն առիթն)		
» Մանուկ Մանուկեան	100	
(Իր եղբօր Արմէնի յիշարակին)		
» Վահան Թէքեան	385	
(Փոխան Զաւարցյանի)		
» Մէօթէմեանեան Եղբարք	600	
(Ողբաց. Օհ. Գալսեղեանի ճանաչման առիթն)		
» Դ. Թարազեան	200	
(Նոյն առիթն)		
Փոխադրելի	1653.50	

(Շար.)

	Եզ. դն.	Եզ. դն.
Փոխադրեալ . . .	1653.50	
Տիար Պ. Խաչատուրեան (Նոյն տարին)	97.50	
» Միւրան Սմարեան (Իր նորածին զաւակն ծանոթանալու տարին)	50	
» Յարութիւն Սիւանեան (Իր զաւակն վաճառելու ծանոթանալու տարին)	50	
» Տիգրան Թէքեան (Տէկ. Եւդէա Ժամկոյնեանի ծանոթանալու տարին)	100	
» Յ. Գալսեօրեան (Իր զաւակն ծանոթանալու տարին)	300	
» Մկրտիչ Սարգիսեան (Իր ծեր ծանոթանալու տարին)	100	
A. Mayer & Cie (Տէկ. Եւդէա Արմէն Բաշայի ծան. տարին)	100	
Տիար Գ. Լ. Կ. Մեղրեան (Բժշ. Յակոբեանի ծանոթանալու տարին)	200	
Տիար Օննիկ Աղթարեան (Տէկ. Սիմեոնեանի ծանոթանալու տարին)	50	
» Պ. Բիւրքճիկեան (Տէկ. Սեւեանի ծանոթանալու տարին)	100	
Փոխադրելի . . .	2801	

(Շար.)

	Եզ. դն.	Եզ. դն.
Փոխադրեալ . . .	2801	
Տիար Սեւեան Եղբարե (Տէար Լեւոն Սեւեանի ծանոթանալու տարին)	100	
Այլի Տիկին Վիքթորիա Զաքար Թէքեան (Իր տնայինի ծան. տարին)	100	
Տիար Կ. Գալսեօրեան (Տէար Յ. Գալսեօրեանի ծանոթանալու տարին)	100	3101
Տիկնացի Սնուկի միջոցաւ		
Տիար Միւրան Սմարեան (Տէկն Եւդէա Ժամկոյնեանի ծանոթանալու տարին)		100
Կեդր. Սնուկի միջոցաւ		3201
Տիար Օննիկ Աղթարեան (Վաճառքի Սանտալեանի տնայինի տարին)	100	
» Տիգրան Հաճընեան (Նոյն տարին)	100	200
Գումար . . .		3401

ՇԱՐՔԻԻ ՀԱՅՈՒՆՆԱԳ ԿԱՐՄԻՐ ԽԱՁ

Գոյառութիւն Շարքիի Հայուննաց Կ. Խաչի Միութիւնը կազմուած է 10 Յուլիս 1915-ին Առժամ-
եայ յանձնախումբ մը, բաղկացած Տիկնայք Մ. Մէօթէմէտեան, Հ. Սանտալեան և Մ. Քարբերդեան, չըջարեականով մը խորհրդակ-
ցական Ժողովի հրաւիրած է Շարքիի Հայունները:

Անհրաժեշտ Յետ խորհրդակցութեան, քուէարկութեան վարչական Ժողովոյ ձեռնարկութեամբ, վարչական Ժողովոյ ան-
գամ ընտրուած են Տիկնայք Մ. Մէօթէ-
մէտեան, Հ. Սանտալեան, Մ. Քարբերդեան, Վ. Գասպարեան (Խա-
րահմիէ), Թ. Սանտալեան և Զ. Տիրատուր Այս վերջինը հիւան-
դութեան զոհ զացած, իսկ Տիկ. Թ. Սանտալեան մերժած ըլլալով,
անոնց տեղ ընտրուած են Տիկնայք Մ. Ճիյէրճեան և Գ. Ունճեան:
Դիւանը կը ներկայացնեն Տիկ. Մ. Մէօթէմէտեան (Ասեմապե-
տուհի), Տիկ. Մ. Քարբերդեան (Ասեմապետուհի) և Տիկ. Հ. Սանտալ-
եան (Գանձապետուհի):

Տիկ. Ատենազարուհին երկու ամսուայ գործունէութենէ մը
վերջ հրաժարելով, իրեն յաջորդեց Տիկ. Վ. Միլքոնեան:

Գործառնութիւններ Անդամավճարներու կանոնադրում և հա-
ւաքում, հանգանակութիւն, նուիրատուու-
թիւն, որոնցմէ գոյացած հասոյթով Բօր-Սայիտի գաղթականաց
կերպանդէները մատակարարուած և տրամաւ ուղարկուած է: Նոյն-
պէս Ն. Ս. Օ. Վ. Կաթողիկոսին զրամ ուղարկուած է 1000 բուպլի
(8500 եգ. դանկան), և երկրորդ անգամ 1200 բուպլի:

Դիւանի կազմին մէջ ունէ փոփոխութիւն տեղի ունեցած չէ,
իսկ վարչութեան Տիկ. Գ. Ունճեան հրաժարած և անոր տեղ հրա-
ւիրուած է Տիկ. Ի. Մէօթէմէտեան:

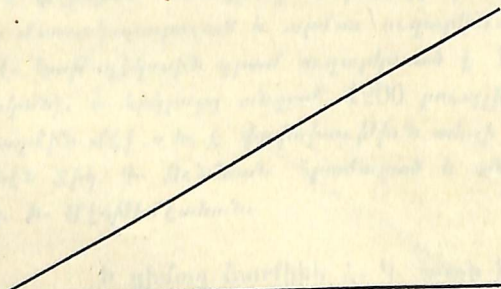
Ի զիմաց Շարքիի Հ. Կ. Խաչի Միութեան
ԱՏԵՆԱԴՊՐՈՒՅԻ ԱՏԵՆԱՊԵՏՈՒՅԻ
Վ. ՄԵԼՔՈՆԵԱՆ Մ. ՄԵՕԹԷՄԵՏԵԱՆ

ՀԱՅ ԿԱՐՄԻՐ ԽԱՁ

(ԳԱՇԻՐԷ)

ԿԵԴՐՈՆԱԿԱՆ ՍՆՏՈՒԿԻ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՀԱՇԻԻ

23 Ognusnu 1915—31 Մարտ 1917

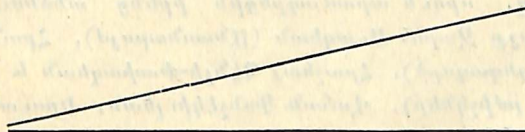
	Ե. ՈՍ.	ՄԻԼ.	Ե. ՈՍ.	ՄԻԼ.
ԳԱՆՁՈՒՄՆԵՐ				
1. — Զանազան հասոյթներ				
1. Օրերա թատրոնը տրուած ներկայացման զուտ հասոյթը (18 Դեկտ. 1915)	323	650		
2. Բրէնթանիա թատրոնը տրուած ներկայացման զուտ հասոյթը (8 Ապրէլ 1916)	54	785		
3. Ապպաս և Օրերա թատրոններուն մէջ Միացեալ Որբախնամ Ընկերութեան հետ տրուած ներկայացմանց զուտ հասոյթէն Հ. Կ. Խաչի բաժինը (22 Յունիս և 17 Փետրվար 1917)	240	315		
4. Տիկնանց Յանձնախումբին միջոցաւ սարքուած անդրանիկ վիճակահանութենէն զոյացած հասոյթ	311	120		
5. Օրացոյցներու վաճառումէն զոյացած հասոյթ	69	092		
6. Հ. Ե. Ք. Ընկ. — Պատուելի Անդրէասեանի բանախօսութեան ամօթիւ հաւաքուած	10	350		
7. Հ. Ե. Ք. Ընկ. — Տօքթ. Շամլեանի բանախօսութեան հրատարակութենէն հաւաքուած	10	—		
8. Արտէն-Երկաթ. — «Երազ և Վիզ»է	10	770	1030	082
				
Փոխադրելի			1030	082

	Ե. ՈՍ.	ՄԻԼ.	Ե. ՈՍ.	ՄԻԼ.
ՎՃԱՐՈՒՄՆԵՐ				
1. — ԲՅՐ-ՍԱՅԻՏԻ ԲԱՏԱԿԵՏՈՒՄԻ ՄԷ Զ. Կ. ԽԱՅԻ ԱՌՈՂ- ՉԱՎԱԽԱԿԱՆ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԾԱԽՐԵՐ				
ա) Դեղօրէ և բժշկական մանր պիտույք.	612	580		
բ) Պաշտօնէութեան թոշակ (բժիշկներ, հիւանդապահ- ներ և հիւանդապահուհիներ, և այս վերջիններու ճանապարհածախսը)	660	180		
գ) Դարմանատար խումբի սնունդը և հիւանդանոցի կահաւորում (մահճակալ, փախիթ, եւլն, եւլն)	554	685		
դ) Ճերմակեղէնի և կտաւի գնումներ Տիկնանց Յանձ- նախումբի միջոցաւ, շապիկ և վիրակապ չինիւ- համար	182	631		
ե) Դաղթականներու հասած առաջին ամիսներու մի- ջոցին ազգայիններու և օտարներու միջոցաւ Տիկ- նանց Յանձնախումբին ստացած նիւթեղէն նուէր- ներու ԲՅՐ-ՍԱՅԻՏ Վարկադրութեան համար շոգե- կառքի վճարուած գեղջիակ վարկադրապին	310	43		
զ) Տկարակազմներու խոհանոցին ընդհանուր ծախքը	627	270	2668	389
Ծանօթ. — ԲՅՐ-ՍԱՅԻՏԻ Ժախոց է հաշիւ մինչև 31 Մարտ 1917 Վճարելի է և հետո Մարտ ամսոյ Ընդհանր միջոց, որ է մօրաւորապէս 30-35 եֆ. ոսկի :				
			2668	389
Փոխադրելի.				

	Ե. ՈՍ.	ՄԻԼ.	Ե. ՈՍ.	ՄԻԼ.
Փոխադրեալ			1030	082
ԳԱՆՁՈՒՄՆԵՐ (Շար.)				
2. — Ստացուած նպաստներ				
1. Ամերիկեան Կարմիր Խաչի Բօր-Սայիտի զաւթա- կանաց տկարակազմներու խոհանոցին ի նպաստ Բօր-Սայիտի Հ. Կ. Խաչի Միասուկին ըրած տոմս- վճարներու գումարը	334	470		
2. Եզրպտահայ Նպաստամատուց Մարմնի անտուկէն ստացուած նպաստներ	500	—	834	470
/				
Փոխադրելի			1864	552

	Ե. ՈՍ.	ՄԻԼ.	Ե. ՈՍ.	ՄԻԼ.
Փոխադրեալ			2668	389
ՎՃԱՐՈՒՄՆԵՐ (Շար.)				
2. — Դարմանասար խումբ ի Կովկաս				
1. Այս նպատակաւ կազմուած մասնախումբի ան- դամ Հորս հայ բժիշկներու եղած կանխավճար			75	—
Ծանօթ. — 24 Ապրիլ 1917ին Տէֆլ. Մ. Մանկոյեան Նիկո- նիայէն եր մասին սրացած 25 ոսկին չէր ու- ղարկած է, նոյնպէս Մայիս ամսոյ մէջ Տէֆլ. Լեւոն Սահակեան և Տէֆլ. Ն. Պաղարիեան երեւոյ սրա- ցած աւազներ 25 իսկ երկրորդը 12 1/2 ոսկին վե- րադարձեցած են, որոնք յաւաքեալ շրջանի անորակի մօտքը կը կազմեն, իսկ Տէֆլ. Գ. Քելիեան լեւոնի հիւանդանոցեան շտապարանէն ընկած, եր սրացած 12 1/2 ոսկին Զեն և Ղահի հաշտոյն անցած է:				
3. — Ընդհանուր ծախքեր				
1. Տիկնանց սարքած վիճակահանութեան համար տպագրական և այլ ծախքեր	21	380		
2. Օրացոյցներու տպագրական և այլ ծախքեր	12	915		
3. Կեդրոնական զրաւնակի և Տիկնանց Յանձնա- խումբին վարչական ծախքերը (վարձք, փար- սուղար նախարդ շրջանի, լոյս, հեռաձայն, տպա- սուոր և զանազան մանր ծախքեր)	145	975		
Ծանօթ. — Դրասեմեակի վարչի վճարուած է մինչև 15 Ապրիլ 1917, իսկ հետագայ մինչև 31 Մարտ 1918:				
4. Ճանապարհածախ	2	140	182	410
4. — Կան կաշախ				
1. Կեդր. Գրասենեակի համար գնուած կարասի			15	250
Փոխադրելի			2941	049

	Ե. ՈՍ.	ՄԻԼ.	Ե. ՈՍ.	ՄԻԼ.
Փոխադրեալ. . .			1864	552
ԳԱՆՁՈՒՄՆԵՐ (Շար.)				
3. — Ընդհանուր զանձնուած նուէրներ (Հաստատութեան և անհատական)				
Յուցակ Ա. — Ազգային Հաստատութիւններ . . .	118	290		
» Բ. — Քոյր	351	095		
» Գ. — Ազգայիններէ ընդհանուր նուիրատուութիւններ (հաւաքարար և անհատարար) .	544	972		
» Դ. — Օտարներէ ընդհ. նուիրատուութիւններ .	124	695		
» Ե. — Փոխան ծաղկեղանի . եղ. ոսկի 32.010 » ծաղկեղանի . » » 2.000	34	010	1173	062
Գումար. . .			3037	614

	Ե. ՈՍ.	ՄԻԼ.	Ե. ՈՍ.	ՄԻԼ.
Փոխադրեալ. . .			2941	049
ՎՃԱՐՈՒՄՆԵՐ (Շար.)				
Կէիւ ի 31 Մարտ 1917				
31 Մարտ 1917ի Մնացորդի զուտ մնացորդը. —				
1) Հնչուն գրամ Բօր-Սայիտի Մնացորդի մէջ Տօքթ. Ե. Արշարունիի մօտ Գր. 511	19	656		
2) Հնչուն գրամ Տիկնանց Յանձնախումբի Գանձապահութեան Տիկ. Ա. Ղ. Բոլտի մօտ	4	594		
3) Հնչուն գրամ Կեղր. Վարչութեան Գանձապահ Տիար Թորգոմ Յիշէնկճեանի մօտ	72	315	96	565
				
Գումար. . .			3037	614

Գահիրէ, 22 Ապրիլ 1917

ԳԱՆՁԱՊԱՆ

ԹՈՐԳՈՄ ՖԻՇԷՆԿՃԵԱՆ

Ի վերեւ ցուցադրուած Մնացորդի մօտից և Կէից սեփական հաշիւները իրենց արդարացիւցից թուղթերուն հետ քննած և ճիշդ գտած ըլլալնուս ի հաստատութիւն և ներկայս առ ի պարտադրութիւն Գանձապահին և համաձայն Հ. Կ. Խաչի վարչական Ժողովոյ որոշման, կը վաւերացնենք և կ'ստորագրենք առ ի ստուգութիւն :

Հաւուսեցնիչ

Ե. Ա. ԲԱՇԱԼԵԱՆ

Գ. ՄԻՀԱՆՕՖ

ՏՕՔԹ. ՇԻՐԻՆԵԱՆ

ՅԱԻԵԼՈՒԱԾ

Ներկայ Տեղեկագիրը փակելէ վերջ, ինչ ինչ պատճառներով տպագրութեան յանձնուիլը յապաղած ըլլալով, կարեւոր դատեցինք այդ ժամանակամիջոցին մէջ կատարուած Կ. Խաչեան գործունէութեան մասին մէկ քանի անհրաժեշտ տեղեկութիւններ հաղորդել Պատ. հասարակութեան:

Ըսինք արդէն թէ, Հ. Կ. Խաչի աւագ և նուիրական պարաւկանութիւնն է հայրենիքի վրէժով վառուած հայ կամաւորին առողջապահական վիճակով զբաղիլ:

Եւ ահա այնինչ որ Դաշնակիցներու փառապանք դրօշին տակ խիզախեց հայ կամաւորը, Հ. Կ. Խաչի վարիչ Մարմինս չի յամեցաւ խկոյն անոր դարձանատարային հոգը ստանձնել:

Բօր-Սայիտէն վերջ, կազմակերպեց ան իր երկրորդ դարձանատար առաքելութիւնը, որուն արտադրեցին իրենց անձնուէր ծառայութիւնը Պարոնայք Զարեհ Աւագեան (Անտանաբոյժ), Հրանտ Էթմէքճեան (Վկայալ դեղագործ), Հրաչեայ Պէնլի-Փափաղեան և Յ. Փալանճեան (Օգնական բժիշկներ), Վահան Գօնչէկիւլեան, Երուանդ Մարկեան (Դարձանատարներ):

Պատիւ իրենց, հայրենիքի այս կարիճ ու խիզախ զաւակներուն, որ Հ. Կ. Խաչի առաջին հրուէրին իսկ պատասխանելով, ան վերադարձէն լծուեցան սուրբ գործին, իրենց եղբայրական օգնութիւնը ի սպաս դնելու համար իրենց եղբայրակիցներուն՝ իրենց չափ խիզախ ու կտրիճ հայրենիքի միւս պատուական զաւակներուն:

Սոյն առաքելութիւնը կը գործէ արդէն Հ. Կ. Խաչի շարժական դարձանատան մէջ, որ վերջերս պատրաստուելով արտադրուած է իր նպատակին:

Դարձանատան յարակից դեղաբան մը, մանրադիտական աշխատանքով, առ այժմ բաւարարութիւն կ'ընծային անմիջական պէտքերու, և որ՝ օր քան զօր նորանոր առաքումներով կը հսկանայ:

ՀԱՅ ԿԱՐՄԻՐ ԽԱԶ

ԵԳԻՊՏՈՍ

ԿԵԴՐՈՆԱԿԱՆ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

(ԳԱՀԻՐԷ)

ԵԼԵԻՄՏԱԿԱՆ ՀԱՇՈՒԵՑՈՅՑ

ՄԻԱՅԵԱԼ ՀԱՅ ԿԱՐՄԻՐ ԽԱԶԵՐՈՒ

ԳԱՀԻՐԷ — ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻԱ — ՇԱՐՔԻԷ

ՄՈՒՏՔ	ՇԱՐՔԻԷ		ԱՂԵՔՍԱՆԳԻՐԱ		ԳԱՀԻՐԷ		ԳՈՒՄԱՐ ԸՆԴՈՒՄՅ	
	ՇՐՋԱՆ 12 Օգոս. 1915 մինչև 31 Դեկտ. 1916		ՇՐՋԱՆ 12 Ապրիլ 1915 մինչև 31 Դեկտ. 1916		ՇՐՋԱՆ 23 Օգոս. 1915 մինչև 31 Մարտ 1917			
	Եգ. ոսկի	միլ.	Եգ. ոսկի	միլ.	Եգ. ոսկի	միլ.	Եգ. ոսկի	միլ.
1. — Զանազան հասոցներ	39	690	1911	653	1030	082	2981	425
2. — Նպաստներ								
ա) Եզրագրության Նպաստամատույց Մարմնի Մատուցիչն ստացուած					500	—	500	—
բ) Քաղաքական Ժողովիչն ստացուած			50	—			50	—
գ) Ամերիկեան Կարմիր Խաչիչն ստացուած					334	470	334	470
3. — Ընդհանուր գանձուած նուէրներ (Հաստիքային և անհատական)								
ա) Աղգային Հաստատութիւններ					118	290	118	290
բ) Քոյր								

ԵԼՔ

1. — Բօր-Սայիսի բանակեցվին մեջ Հ. Կ. Խաչի առու-
շապահական բնդանուր ծախքերը

ա) Դեղօրէ և բժշկական ծախքեր

բ) Դարմանատար պաշտօնէութեան թաշակ (բժիշկ,
հիւանդապահ, հիւանդապահուհի)

գ) Սնունդ և հիւանդանոցի կահուսրում

դ) Ճերմակեղէններու գնում

ե) Շօգեկառքի վտխարազին զեղչեալ գիներով

զ) Տկարակալմանը խոհանոց

2. — Դարմանատար խումբի Կովկաս

1. Չորս հայ բժիշկներու կանխավճար

Վեհ. Կաթիլիկոսին ուղարկուած գումար

Գնուած կերպուս և ճերմակեղէն

3. — Ընդհանուր ծախքեր

1. Վիճակահանութեան ծախք

2. Օրացոյցներու ծախք

Դաշտահանութի աւթիւ նպաստներ

3. Վարչական ծախքեր

4. Ճանապարհածախ

Կահ կարասի

4. — Քոյր Հասարակական

Մնացորդ ի 31 Դեկտ. 1916.

» ի 31 Մարտ 1917.

Գումարներ

Շ Ա Ր Ք Ի Է		Ա Ղ Ա Յ Ս Ա Ն Գ Ր Ի Ա		Գ Ա Հ Ի Ր Է		Գ Ո Ւ Մ Ա Ր Ը Ն Գ Ո Ւ Ն Ի Ե Գ	
Շ Ր Ջ Ա Ն 12 Օգոստ. 1915 մինչեւ 31 Դեկտ. 1916		Շ Ր Ջ Ա Ն 12 Ապրիլ 1915 մինչեւ 31 Դեկտ. 1916		Շ Ր Ջ Ա Ն 23 Օգոստ. 1915 մինչեւ 31 Մարտ 1917			
Եգ. ոսկի	միլ.	Եգ. ոսկի	միլ.	Եգ. ոսկի	միլ.		
				612	580	612	580
				660	180	660	180
				554	685	554	685
13	520	200	—	182	631	396	151
				31	043	31	043
				627	270	627	270
						2881	909
				75	—	75	—
172	—	1001	485			1173	485
		253	832			253	832
		85				85	—
	240	24	948	145	975	171	163
				2	140	2	140
				15	250	15	250
		ԴԷՄԸ 270	—				
185	760	1835	265	2941	049	4692	074
41	855					548	695
		410	275	96	565		
227	615	2245	540	3037	614	5240	769

ՄԲ Հայագիտական գրադարան

MAL011892

ՀԱՍՑԷ

Croix Rouge Arménienne

Boite Postale N° 709

LE CAIRE

ԿԵԴՐՈՆԱԿԱՆ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ

Գահիրե, Էլ-Մանախ փողոց, թիւ 19

Առաջին յարկ

ԹԷԼԵՖՈՆ ԹԻԻ 38-01